

"אני מוכן לתמוך בגלריה, אבל בתמורה אני מצפה שכל אמן שיציג בה יתרום לי בסופה של התערוכה עבודה מעבודותיו. אחרי שנה היו לי בבית 12 עבודות של יוצרים מקומיים ומבטיחים" סבג נזכר בלידתו של מה שלימים הפך להיות אוסף 'דורון סבג'

אפשר לעשות תוכניות תרבותיות לטווח ארוך כש עובדים בערפל ומחיד לפה. אנחנו חייבים להשקיע בתרבות שלנו שרק עכשיו מתחילה להתעצב יחד איתנו כעם היושב בציון. במיוחד בימים אלה, כשבי מאתיים דולר אפשר לטוס בצירטל לכל מקום בעיר לם ולראות את הכל. אנחנו חייבים לייצר פה דברים ישראליים, לעודד אמנות מקומית ולגבש לעצמנו זהות. אני מנסה בכל מאודי לתרום את תרומתי באמצעות האוסף שלי, אבל המלאכה עוד רבה. אני אר פטימי. חייבים להיות אופטימיים."

כבעל עוצמה ודעה המוזמן דרך קבע לקחת חלק בתהליכים מכריעים במוזיאונים השונים, ולאחר ששימש לאורך השנים חבר במועצת המנהלים של עלמ"א (עסקים למען אמנות) ובוועדת תערוכות וריכישות של מוזיאון תל אביב ומוזיאון ישראל, הוא מושך אליו אש וסופג לא מעט ביקורת על כך שהוא מנצל את קשריו השונים כדי לקדם ולהגדיל את ערוכו של האוסף.

"אני שומע את הביקורת סביבי ואני מכיר את התיאוריות השונות שיש בשוק האמנות על אספנים שפותרים חלל תצוגה וכך מגדילים את ערכם בשוק, אבל אין פה שום מניפולציה. השאלת העבודות שלי נובעת מהעובדה הפשוטה שאני לא מאמין שיצירות אמנות נועדו לשכב במחסן הפרטי שלי, אלא להיות מוצגות קבל עם ועדה. גם משרדי ההנהלה שלי וכל הסניפים של חברת או.א.א.א. מעוטרים בעבודות השונות שיש לי. אז נכון שאני, להבדיל מאספנים אחרים, אוהב שהשם שלי מופיע מתחת לתמונה ושכולם יודעים שזה חלק מהאוסף שלי, אבל עדיין זה מאוד רחוק מההאשמות שנשלחות לעברי".

היצירות אכן מושאלות דרך קבע לתערוכות שר נות (כששים יצירות מעטרות את בית שגריר יש"ר ראל כפרז). באמצעות צמד האוצרות הקבועות שלו, איה לוריא וורד גדיש שוקד סבג על פתיחת תערוכות בפריפריה, ולאחרונה אף תרם עשרות אל"פי דולרים לבניית פסל של מנשה קדישמן, שימוקם בדרום הארץ כמחווה לכפר הנוער ניצנה.

אתה חושב לפעמים על פתיחת חלל כלשהו או מיני מוזיאון ע"ש דורון סבג?
"אני בהחלט משתעשע עם המחשבה הזאת כבר תקופה ארוכה, ובדוק מפעם לפעם אפשרויות למי רות שמדובר בעלויות גבוהות מאוד."

ומה אתה רואה בפנטזיה?
"אני מאמין שאמנות טובה צריכה לראות מתוך כור נה, ולא תוך כדי שופינג, כשאתה בא לרצות למוזיאון. לכן אני מתלבט בין מרכז בתל אביב, תוך שיתוף פעולה עם חלל קיים, למשכן שיחיה ממוקם לדוג"מה בגבע. אולי בדימונה. האמת שזה יכול להיות מעניין לבנות מול הכיפה המוכספת של הכור בדימונה, שאותה אני זוכר מילדותי, מוזיאון בעל מבנה כיפי" תי שיתקשר עם הכיפה הוותיקה."

עד שיגשים סבג את הפנטזיה ויקים בית לאוסף האמנות שלו, הוא מרבה לנסוע ברחבי העולם על מנת לאתר עבודות חדשות בגלריות ולהיפגש עם אמנים. במהלך השנים הפך סבג לנכד בבתי המדכירה המובילים בניו יורק, שבהם הוא מציג את מרכולתו, ומנסה להוכיח שגם לנו, ישראל הקטנה, מה להציע.

"לצערי הרב, מצבנו מול הפלסטינים משפיע עלינו קשה מאוד ואנחנו נתפשים ברחבי העולם כמדרינה מנצלת שלא שומרת על זכויות האזרח. עולם האמנות הוא עולם מאוד רגיש והוא לא אוהב אמנים שמגיעים ממקומות כמו שלנו, והם משפיעים על הביקוש לעבודות של האמנים המוכשרים", מצר סבג על הבעייתיות שבעולם האמנות, "עולם האמנות אינו סלחני כמו עולם העסקים. בתחום הכלכלי, לי כשכאבים לסגור עסקת מיליונים, כל הבעיות האחרות נעלמות. באמנות יש הרבה מאוד רגש".

איך האמנות הישראלית נתפשת ברחבי העולם?
"מיוחדת, מקורית, נועזת, פוליטית במקרים מסוימים", אבל ללא ספק יצירתית. חיים כבר אין חור" <

הארה אמנותית

דורון סבג, אספן האמנות מספר אחת בישראל, אמנם טרק בתסכול את הדלת מאחורי התפקיד המכובד של יו"ר מועצת התרבות של מדינת ישראל, אבל הוא אופטימי, חולם על חלל תצוגה פרטי ומודה שהקיק האמיתי שלו באספנות הוא כשעבודה שקנה מכפילה את ערכה במאות אחוזים

מאת יובל אברמוביץ' צילום ינאי יחיאל

אמנות דורון סבג

עם מינימום הבנה באמנות, ותואבון שחלך וגדל ובאמצעות רכישות "אגרסיביות" של תערוכות של מות ("זו היתה תקופה פרועה" הייתי נכנס לתערור" כה ולקח את כולה"), השלמת תואר שני באמנות ("התחלתי לקרוא מאמרים על אמנות ולא הבנתי כלום. החלטתי בגיל 35 ללכת לאוניברסיטה"), הפך דורון סבג למעצמת אמנות, כשברשותו כ-1,300 יצירות אמנות המוערכות בשווי של מיליוני שקלים.

בשנה האחרונה הרכיב סבג (גרוש פלוס שלוש בנות) את עיסוקו באמנות המקומית, כשנקרא על ידי שר התרבות לשעבר, מתן וילנאי, לכהן כיו"ר מועצת התרבות של מדינת ישראל. תפקיד ולונטרי ותובע"ני שדורש עמידה בראש ועדה המייעצת לשר מה יהיו סדרי העדיפויות בחלוקת התקציב המקוצץ ובחינת בקשות המימון והסיוע הרבות המופנות לוועדה. אחרי פחות משנה ועם הישגים לא מבוטלים, שכללו סיוע בייצוב התקציב ובדיקה מדוקדקת של השכר המופקע של מנהלי התיאטרון, הגיש סבג את מכתב התפטרותו מהמועצה, שבינתיים הפכה להיות כפופה לשרה לימור לבנת, וסיים השבוע את כהונתו. הסיבה הרשמית: היעדר זמן שהתפקיד דורש. בין השורות, אי אפשר להתעלם מאכזבתו הקשה מהח"צ התקוע של התרבות והאמנות במדינה הכרוך בעסקנות פוליטית.

"נכנסתי לתפקיד עם כל האנרגיה והכוח ויותר משזה גדל ממני זמן שאין לי זה בעיקר היה מתסכל. כל מהצאתי את עצמי הולך לוועדות כנכנס ומשקיע חצי מהאנרגיה שלי בענייני פוליטיקה. הרי לא ייתכן שבכל פעם שפקידי האוצר יהליתו שהם מקצצים קוצצו זה יקרה מבלי שלמישהו תהיה את הזכות להגיב. אנחנו חייבים למצוא פתרון גם בימים קשים של אמהות חד הוריות ואבטלה. אי אפשר לחזור על אורח תולדות שבו של מצב קשה".

אז מה הפתרון?
"ליצור תוכנית עשור ולדאוג לכך שבעשר השנים הקרובות תקציב התרבות יגדל באיטיות אך בבתחה. אין שום סיבה שתקציב התרבות שלנו לא יגיע בתוך עשור של מיליארד שקל. זה אפשרי. אחר הכל, אי

מישהו היה אומר לאיש העסקים דרן סבג שביום מן הימים הוא יהיה אס"פן האמנות הכי משפיע במדינת ישראל, סביר להניח שהוא היה מגיב על כך בביטול. סבג גדל והתחנך בדימונה, וכילד לא היה לו שום עניין באמנות. אביו, גבי סבג, שהיה בע"בר ראש עיריית דימונה, שלח את דורון הנער לפני מיית אורט נתינה כדי ללמוד אלקטרוניקה, ומשם המשיך סבג לתואר הנדסאי ממוגן, כשהוא מכין את עצמו לחיים כטוחים ויציבים בעולם ההנדסה האפרפר. בתקופה זו יצירת האמנות הכי משמעותית שער"טרה את סלון ביתו היתה פוסטר זול של דאלי.

ובכל זאת, כיום, בגיל 48, משמש סלון ביתו של סבג חלל גלריה, שבו תלויות עבודותיהם של אמנים נחשבים. הוא עצמו ממוקם במקום מכובד ברשימת העשירון העליון המתפרסמת מדי שנה, ואף זכה לתואר המכובד, "אספן האמנות הכי משפיע במדינת ישראל, ומהשמות הבולטים במכירות העול"מיות". כל זאת קרה הודות ל"הארה אמנותית" שחווה לפני כ-15 שנה.

"תמיד אהבתי לבקר במוזיאונים בחו"ל", נזכר סבג בתקופה הפריחה האמנותית שלו, "אבל אני חייב להודות שכמו רבים טובים לא ממש הבנתי מה אני רואה מול". השינוי התפישתי נולד די במקרה, גם הודות לעבודה שסבג, מנכ"ל חברת משאבי האנוש או.א.א.א., משמש לא פעם ברו מזומנים לאנשים הפונים אליו בבקשות לקבלת תמיכה וחסות. בתחילת שנות התשעים חנה אליו אדם ברון, וביקש ממנו נו תרומה ומתן חסות לנציגי ישראל בבאינלה בוונציה. סבג נענה בחיוב, וברוך המשך ולחץ ובי"קש גם תמיכה כספית קבועה לטובת גלריית בוגר"שוב בתל אביב. שוב נענה סבג בחיוב, אך הפעם הציב תנאי, כיאה לאיש עסקים מפולפל: "השכתי שאני מוכן לתמוך בגלריה, אבל בתמורה אני מצפה שכל אמן שיציג בה יתרום לי בסופה של התערוכה עבודה מעבודותיו. אחרי שנה היו לי בבית 12 עבודות של יוצרים מקומיים ומבטיחים", הוא נזכר בלידתו של מה שלימים הפך להיות אוסף "דורון סבג".

"אנחנו נתפשים ברחבי העולם כמדינה מנצלת, שלא שומרת על זכויות האזרח, עולם האמנות לא אוהב אמנים שמגיעים ממקומות כמו שלנו וזה משפיע על הביקוש לעבודות של האמנים המוכשרים. עולם האמנות הוא לא סלחני כמו עולם העסקים. בתחום הכלכלי, כשבאים לסגור עסקת מיליונים, כל הבעיות האתיות נעלמות. באמנות יש הרבה מאוד רגש"

ולסיום, מי הם האמנים הישראלים העכשוויים שהיית מסמן כ"מבטיחים"?
"כיום יש שלושה-ארבעה אמנים צעירים ומבטיחים שהם ללא ספק בדרך הנכונה להצלחה גדולה. יש את סיגלית לנדאו שהיא אמנית חשובה מאוד שלא מפחדת לגעת בסוגיות קשות כמו המאבק הישראלי-פלסטיני והחיים שלנו. היא נותנת לשאלות האלה ביטוי מאוד רחב בעבודתה, שכוללת פסלים של אנשים עירומים מעור. מירי סגל היא עוד אמנית צעירה ומבטיחה ששואלות המון שאלות על האמנות דרך האמנות ומתמקדת באשליה מול המציאות. עדי נס עושה עבודות יפות מאוד ואסתטיות והוא שומר על רמה גבוהה של יצירה לאורך השנים. להבדיל מהשמות שהזכרתי, הוא לא נחשב בעיני כפורץ דרך, הוא לא המציא שפה חדשה, אבל הוא מתפתח כל הזמן ומעניין לעקוב אחריו. אמן שאני מאוד אוהב את עבודותיו הוא אליעזר זוננשיין שפיתח שפה ציורית חדשה ששאובה מעולם הגרפיקה. הוא יוצא בעבודותיו נגד מבקרי האמנות ובתי הספר לאמנות, והוא מאוד מקורי ויצירתי. אלה אמנים צעירים שהם בעיני כמו סטארטאפיסטים, הם יוצרים שפה חדשה וזה מה שהופך אותם למיוחדים מבין עשרות השמות הפועלים".

שיו הוא הפך לכוכב בינלאומי שמעצב תיקים עבור לואי ויטון. כשאתה יודע שעבודה שקנית הכפילה את ערכה במאות אחוזים זה הופך לקיק פנימי ואי-תה אומר לעצמך 'שיחקת אותה'.
אז חזרנו לעניין הרווחים הכספיים.
"הרווח שלי ממכירות תמונות הוא לא על מנת שאלך ואקנה לי ב.מ.ו., אלא על מנת שאוכל לשפר את האוסף שלי. אצלי 'הרווחים' של קנייה ומכירה הולכים לאמנות".
איך מתקבלת ההחלטה על מה או על מי להמר?
"קשה להמר בתחום האמנות לטווח ארוך. לא פעם ישנם אמנים מצליחים שזוכים בפרסים, בכתבות ענק ובפרגון גורף שגורם לרכישות רבות של עבודותיהם, ואז הם מחליטים לנסוע לחו"ל, להגדיל את טווח הפעולה שלהם ואיכשהו נעלמים שם. כרגע עולים לי בראש שמות כמו מרים כבסה, ניר הוד ודיתי אלמוג שמאוד אהבתי אותם בתחילת דרכם, אבל מאז שהם נסעו מעבר לים הם נעלמו לי מהעין. החוכמה היא לשמור על קשר עם הארץ, להציג גם פה ולשמור על קשר עם החומרים והנושאים שיוצרים את הטריגר לעבודה. מיכל רובנר היא דוגמה מצוינת למישהי מקומית שפרסה כנפיים, עושה חיל בארצות הברית וברחבי העולם ועם זאת שומרת על קשר עם הארץ".

קיים או הגדרות; השינויים באמנות ובזרמים הם כל כך מהירים שקשה בכלל לעקוב אחרי הדבר החם. אנחנו חיים בעולם שמחפש כל הזמן קיקים חדשים ושלא נשאר בו זמן לחוות. אנחנו כל הזמן רוצים להיפגע ולהתרגש, ואנחנו כבר לא מחוברים לחוויות?
"זה טוב או רע?"
"זה אכזרי, אבל זו רוח התקופה. הכל מהיר ועכשוי כמו באינטרנט. החיים והאמנות זורמים בקצב בים שלא היינו רגילים אליהם בעבר. קח לדוגמה את הסרט 'מטריקס'. הוציאו את החלק השני וכמה חודשים אחרי זה כבר הוציאו את החלק השלישי. פעם היית מחכה לסרט המשך שנה או שנתיים. היום כל שלושת הסרטים יוצאים בשנה אחת. זה כבר לא קולנוע, זו טלוויזיה. הכמיהה למשהו חדש ממכרת, ועולם האמנות מייצר כל מיני נינטים, כש-תקופת הזוהר של האמנים היא קצרה ומוגבלת".
אתה מדבר על האמנות הישראלית בהתרגשות רבה כשאתה עצמך איש עסקים שפועל, כדברייך, בעולם "קר מרגשות". מאיפה האנרגיות האלה?
"אספן הוא כמו ילד, רק שבמקום לאסוף קלפים הוא אוסף דברים אחרים, ויכול להיות שלוקח לי הרבה זמן להתבגר. האוסף בהחלט מצליח לרגש ואני מכיר הרבה אספנים שחיים בתוך המחסנים שלהם עם האוספים שלהם וקצת איש עסקים, קצת איש אחר, אספן טוב הוא גם קצת איש עסקים, קצת איש סטארט-אפ. כמו שאנשי ההיי-טק מסוגלים לחשוב איך ייראה הטלפון הסלולרי הבא ולעשות מזה 'קור' פה, אספנים טובים מסוגלים לזהות את האמן המדובר הבא עוד לפני שהוא יודע שהוא כזה".
אז בשורה התחתונה, אספנות זה עסקים?
"ללא ספק זה עניין של רכושנות, כוחנות וידע. אני יכול להגיד לך שהקיק הכי חזק שלי בתור מי שמתעסק עם אמנות עכשווית זה ללכת ולמצוא את האמנים שבתוך שנה-שנתיים יהיו הכוכבים הבאים. לדוגמה, לפני שנתיים קניתי עבודה של אמן יפני בשם טאקשי מוראקמי (העבודות מושאלות בימים אלה למוזיאון תל אביב - י.א.). אף אחד לא הכיר אותו ולקח לי שבועיים ללמוד את שמו. והנה עכ-